

Sygnatura akt II Cz 754/14

POSTANOWIENIE

K., dnia 9 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu, Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO. Janusz Roszewski

Sędziowie: SSO. Barbara Mokras

SSO. Wojciech Vogt – spr.

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2014 r. w Kaliszu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku(...) S. z siedziba w G.

z udziałem uczestników postępowania A. B. i A. P.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek zażalenia wnioskodawcy

od punktu 2 postanowienia Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 7 sierpnia 2014 r. , sygn. akt I Ns 22/13

postanawia:

I. Zmienić punkt 2 zaskarżonego postanowienia i nadać mu następujące brzmienie:

„2. zasądzić od uczestników postępowania A. B. i A. P. solidarnie na rzecz wnioskodawcy (...)S. z siedzibą w G. kwotę 340 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania

II. zasądzić od uczestników postępowania A. B. i A. P. solidarnie na rzecz wnioskodawcy (...)S. z siedzibą w G. kwotę 90 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sad Rejonowy w Kaliszu zasądził od uczestników postępowania A. B. i A. P. na rzecz wnioskodawcy łączną kwotę 153,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazał, że kwota ta należy się wnioskodawcy z tytułu zwrotu kosztów.

Zażalenie od tego rozstrzygnięcia złożył wnioskodawca domagając się zasądzenia kwoty w łącznej wysokości 520 zł. Oraz zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na częściowe uwzględnienie

W postępowaniu nieprocesowym co do kosztów tego postępowania obowiązuje odmienna zasada niż w procesie. Według tej zasady , każdy uczestnik ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie (art. 520 § 1 k.p.c.). W rezultacie przeto koszty połączone z poszczególnymi czynnościami ponosi ten, kto czynności tej dokonał. Każdy

uczestnik postępowania ponosi koszty połączone z jego działaniem lub z czynnościami sądu podjętymi w jego interesie. Powyższa zasada obowiązuje także wówczas, jeżeli postępowanie nieprocesowe zostaje wszczęte z urzędu (por. Władysław Siedlecki, Zdzisław Świeboda, Postępowanie nieprocesowe, Warszawa 2001, s. 64).

W art. 520 § 2 k.p.c. ustawodawca przewidział odstępstwo od zasady, że każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie. Brzmienie tego przepisu wyłącza stosowanie art. 100 k.p.c. Przesłankami zastosowania art. 520 § 2 k.p.c. są:

1. różny stopień zainteresowania wynikiem postępowania,
2. lub sprzeczność interesów.

O różnym stopniu zainteresowania uczestników wynikiem postępowania można mówić przede wszystkim w sprawach działowych, gdy wystąpią duże dysproporcje w wielkości udziałów poszczególnych uczestników w dzielonym majątku.

Natomiast o sprzeczności interesów uczestników można mówić, gdy występują w tym postępowaniu jako swego rodzaju przeciwnicy w zakresie żądania rozpoznawanego w tym postępowaniu. Taka sytuacja zajdzie w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku, gdy wnioskodawca, będący osobą obcą dla spadkodawcy, domaga się takiego stwierdzenia na podstawie testamentu, a uczestnik wnosi o stwierdzenie dziedziczenia na podstawie ustawy. W takiej sytuacji o tym, który z uczestników będzie obowiązany do zwrotu w całości kosztów postępowania będzie decydował wynik sprawy (por. Andrzej Zieliński, Joanna Budnowska, Zwrot kosztów postępowania nieprocesowego, Palestra 1995/7/61).

Sąd stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę na wniosek osoby zainteresowanej, a więc mającej w tym interes prawny (art. 1025 § 1 k.c.). Wszczęcie postępowania następuje przeto na wniosek każdego zainteresowanego, a nie tylko spadkobiercy. Osobami zainteresowanymi, które mają interes prawny w żądaniu stwierdzenia nabycia spadku, są m.in. osoba, która uważa się za spadkobiercę lub przez innych jest za spadkobiercę uważana, nabywca spadku lub udziału w spadku, osoba, która posiada ze spadkobiercą wspólne prawa lub obowiązki, spadkobierca tych osób, **wierzyciel spadku**, wierzyciel spadkobiercy oraz dłużnik spadku.

Jeżeli wnioskodawca – tak jak w niniejszej sprawie - nie jest spadkobiercą ale wierzycielem spadku, to jego interes – realizowanie swojej wierzytelności - jest sprzeczny z interesem spadkobierców, którzy jako dłużnicy są zobowiązani zaspokoić interes wierzyciela. Nie jest tu istotne dla ustalenia sprzeczności tych interesów, czy zgadzają się oni z treścią wniosku, czy też wnoszą o jego oddalenie. Sprzeczność interesów wynika bowiem nie z akceptacji, czy negacji wniosku **ale z roli poszczególnych osób wynikającej ze stosunku zobowiązaniowego.** Zobowiązanie polega na tym, że wierzyciel może żądać od dłużnika świadczenia, a dłużnik powinien świadczenie spełnić (art. 353 k.c.). Skoro dłużnicy nie spełnili świadczenia wierzyciel ma prawo realizować je w drodze postępowania sądowego. Do tego natomiast konieczne jest stwierdzenie nabycia spadku. W takiej sytuacji odpowiednio do postępowania nieprocesowego stosuje się przepisy art. 98 k.p.c. w zakresie, w jakim określają one koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i do celowej obrony (por. Agnieszka Góra-Błaszczkowska /w/ Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego pod redakcją Henryka Doleckiego i Tadeusza Wiśniewskiego, Warszawa 2011, tom II, s. 70). Koszty poniesione przez wnioskodawcę, w tym koszty opłaty skarbowej od dokumentów urzędowych, opłaty od pełnomocnictwa i koszty wniosku o wskazanie następców prawnych wchodzi w skład kosztów, o których mówi art. 98 k.p.c. (por. Andrzej Daczyński, op.cit., s. 210).

Należy również pamiętać, że rozliczenie kosztów może nastąpić tylko w postępowaniu, w którym koszty te zostały poniesione i to bez względu na to, czy wniosek o ich rozliczenie został zgłoszony, czy nie w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku (por. orzeczenie SN z dnia 14 maja 1965 r., III CO 73/64, Lex 354). Poniesienie tych kosztów nie stanowi odrębnej szkody, której naprawienie mogłoby być dochodzone w oparciu o przepisy prawa materialnego. Jeżeli więc wierzyciel nie uzyskałby zwrotu kosztów w tym postępowaniu, to on musiałby ponieść koszty realizacji swojego roszczenia mimo, że są to koszty niezbędne do realizacji swych praw.

Czy występuje jednak sprzeczność interesów **należy indywidualnie badać okoliczności konkretnej sprawy**. Z materiału dowodowego niniejszej sprawy nie wynikało aby dziedziczący uczestnicy postępowania mieli jakikolwiek własny interes w stwierdzeniu nabycia spadku po spadkodawcy skoro zmarł on w 2009 roku i do tej pory nikt z nich nie wystąpił z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku. Z drugiej strony skoro Sąd uwzględnił wniosek wierzyciela i stwierdził nabycie spadku, to przesłankowo uznał, że wykazał on swoje prawo do wystąpienia w roli wnioskodawcy, więc wykazał dostatecznie, że jest wierzycielem spadku. W tej sytuacji uzyskanie przez niego stwierdzenia nabycia spadku leży w jego interesie, gdyż jest to pierwszy i niezbędny krok do uzyskania od uczestników należnego jemu świadczenia. Interesem uczestników w tym postępowaniu (spadkowym) jest oddalenie wniosku i to bez względu na ich stanowisko procesowe w sprawie. Uwzględnienie bowiem wniosku o stwierdzenie nabycia spadku umożliwia wierzycielowi zaspokojenie jego roszczenia i pozostaje w sprzeczności z interesem spadkobierców. Tak okoliczności te wyglądają na tle stanu faktycznego w niniejszej sprawie.

Nie sposób jednak – i nie jest to rolą sądu orzekającego w konkretnej sprawie – zbudować ogólnej formuły, która pasowałaby do mnogości mogących wystąpić w postępowaniu nieprocesowym przypadków związanych z rozliczeniem kosztów w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku, w których wnioskodawca jest wierzyciel, a które uzasadniają obowiązek zwrotu kosztów przez jednego uczestnika w całości. Generalnie można jedynie stwierdzić, **że włożenie obowiązku zwrotu kosztów na jednego uczestnika postępowania winno mieć miejsce wtedy, kiedy odpowiada to względom słuszności, a spełnione zostaną przesłanki przewidziane w art. 520 § 2 k.p.c.** (por. Andrzej Zieliński, Joanna Budnowska, Zwrot kosztów postępowania nieprocesowego, Palestra 1995/7/59). Należy też pamiętać, że zastosowanie może mieć art. 102 k.p.c.

Gdy chodzi o przestrzeganie wyżej wymienionych zasad Sąd Rejonowy postąpił prawidłowo. Jednak nie uwzględnił wszystkich kosztów, na które składają się koszty: zastępstwa procesowego 60 zł (nie 240 zł) , opłatę od sprawy 50 zł, opłaty od pełnomocnictwa 17 zł, opłatę od dokumentów USC wraz z pełnomocnictwem 117 zł, i 96 zł za uzyskanie informacji adresowych, czyli łączna kwota 340 zł.

Mając na uwadze należało zgodnie z art. 386 w zw. z art. 397 § 2 i 13 § 2 k.p.c., orzec jak w sentencji.